

Tvůrčí skupina společenské publicistiky a dokumentaristiky, s přesahem do oblasti kultury, cross žánry

Úvod

Ráda bych na úvod celého projektu přiblížila svou motivaci k výběrovému řízení. Dokumentární tvorbou se zabývám posledních pár let v roli výkonného producenta. Projekty, které jsem hledala doposud, byly limitovány dramaturgií dané společnosti (HBO Česká republika), důležitý byl přesah pro ostatní evropská HBO teritoria. V průběhu této doby jsem se setkala i s množstvím projektů, které by si zasloužily být natočeny, avšak koncepčně nezapadaly do produkce filmového zaměření HBO. Autorský přístup a potenciál celého nápadu mi je však líto jen tak odkládat stranou.

Jedním z dalších faktorů je ten, že někteří autoři přichází s tím, že do České televize už nechťejí. Kdo jiný by však měl zpracovávat veřejnoprávní témata? Dalším zajímavým poznáním při setkání s autory je často slyšená věta: „Ale v České televizi se to dělá takto.“ Chci tím upozornit na konzervativnost celého trhu, autory nevyjímaje, kteří si postupem doby zvykli na určité postupy, zvyklosti, způsoby natáčení a nemají potřebu změny. Chyba není jen na straně ČT, i přesto, že sleduji, že Česká televize již delší dobu trpí kritikou na poli původní tvorby, neprůhledností celého systému i výběru námětů, nespolečnosti s novými autory atd.

Vedle této kritiky stále vnímám ČT jako největšího českého producenta původní tvorby, který má velkou výhodu proti komerčním televizím v tom, že může naplňovat i své poslání veřejné služby a tím pádem se nemusí sklánět pouze před ekonomickými výsledky, sledovaností. Je zde tedy větší prostor, aby vznikala díla kreativní, divácká, ale hodnotná a hlavně autorská. Já sama bych ráda udělala krok dál a začala se zabývat náměty, které dosud neměly šanci na svůj vznik.

Stále zde vzniká mnoho zajímavých pořadů a filmů, o kterých se bohužel často neví. Je třeba klást větší důraz na osobitý styl autorů. Často má ČT zajímavý pořad nebo kreativní nápad, ale projekt není dotažený do konce formálně a po obsahové stránce. Dobrým příkladem může být pořad *Kultura s Dvojkou*, která se měla svého času stát výkladní skříní druhého kanálu, jenže se nestihla skoro ani nadechnout. Nápad je to velmi ušlechtilý a pořad tohoto druhu potřebný. Bohužel myslím, že ztroskotal na způsobu provedení - od scény, přes konzervativní projev moderátorů, po režii a výběr obsahu.

Ráda bych se pokusila tento konzervativní přístup k námětům nabourat. Jak už jsem řekla, tématicky si nemyslím, že by ČT nepostihovala aktuální témata, jen jsou občas příliš zastaralé, polopaticky, konzervativně uchopována.

Mezi zdařilé naopak řadím aktuální publicistiku typu *Reportéři ČT*, *168 hodin* a další. Podobným způsobem by bylo dobře uchopit i další témata, nejen politická a sociální a kulturní.

Celovečerní dokumentární filmy

Ráda bych jednou navázala na dokumentární řadu, která začala v roce 2008 v HBO a zaměřila se především na aktuální sociální, kulturní a další společenská témata. Ráda bych, kdyby se ČT stala producentem dokumentárních filmů s velkým „D“, tedy pokud možno dlouhometrážních, které se do roku 1990 vyráběly minimálně. Ale přesto všude ve světě je dnes tento formát úplně běžný, navíc nejvíce viditelný mimo televizi samotné. V Čechách a na Slovensku s ním autoři mají malé zkušenosti a sami teprve zjišťují, jak těžké může být naplnit více jak 60 minut určitým obsahem.

Měla jsem možnost být při tomto procesu, a hledat cestu spolu s autory, kteří tuto zkušenost sami předtím neměli. Je ale důležité dát příležitost autorům s nápadem, dát možnost vzniku autorského filmu.

Často se dokumenty tohoto typu už ve své vývojové fázi prezentují na workshopech a pitching forech ve dvou formátech - dlouhometrážní a televizní hodinové stopáži. Samozřejmě, že pokud to programová skladba dovolí, je lépe pracovat s původní režisérskou delší verzí, ale zároveň mi přijde správné nechat režiséra se střihačem vytvořit verzi televizní. Je to další výzva v určité fázi vývoje projektu a pokud se na tento fakt myslí již od počátku vývoje, lze se na něj i velmi dobře připravit. Pokud se jedná o dlouhometrážní dokument, je zde i větší šance uspět u Státního Fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie a tím řešit i část rozpočtu, který bude logicky náročnější, než u klasické televizní „hodinovky“.

Tematicky se nemusí jednat vždy o pojetí „bez cenzury a na hraně“ jak tomu je v HBO, ale jde o to poukazovat na současné problémy, vyjadřovat se filmovým jazykem, navrátit dokumentu jeho slávu a nezaměňovat ho s publicistikou. Neotřelé pojetí režisérů s autorským přístupem dokáže i zdánlivě banální téma povznést na úroveň společenské diskuze.

Je zde těžké vymezovat zaměření tvůrčí skupiny, tak jak je konkrétně vypsáno ve výběrovém řízení, jelikož mezi těmito velkými projekty by se čas od času mělo objevit vedle kultury a společnosti i témata politická. Mezi dlouhometrážní projekty řadím i velké portréty osobností.

Důležitý je kritický pohled i samotné provedení, kdy musí být všechny složky výroby ve vzájemné symbióze.

Cross žánry

Dalšími formáty, které jsou dnes často používány, nikoli však v Čechách, jsou cross žánry. Navrhuji vytvořit v ČT prostor pro: docu soap, docu drama, mockumentary a další kombinace žánrů, pokud budou vhodně a se vši pokorou použity.

Díky těmto technikám lze přiblížit zvolená témata, diváci snáze zapojí svou fantazii a lépe se ztotožňují s aktéry na obrazovce. Je zde možnost problematiku názorně demonstrovat a zároveň si divák pořad lépe pamatuje.

Docu soap umožní divákům nahlédnout do atraktivních či specifických prostředí, kam by se jindy nepodívali. Jako dobrý vzor v tomto směru vidím povedený projekt ČT *Ptáčata* K. Zlatuškové a L. Cmírala, který se pohybuje na pomezí žánrů docu soap a reality show. Naopak portréty výjimečných osobností z dějin se dají pojmout pro mladší generace atraktivněji pomocí docu drama.

Časosběrné projekty

Ráda bych dala příležitost více časosběrným projektům. Tato technologie ukazuje čím dál více jak cenným svědectvím své doby je. Pokud bychom za nepříliš nákladných podmínek sledovali např. životy mladých nadějných talentů napříč všemi obory, od sportu (Petra Kvitová), přes kulturu, po vědu (finalisté ocenění Česká hlava), vznikaly by zajímavé dlouhodobé projekty, které mají velký význam pro další generace.

U časosběrných projektů si uvědomuji velký potenciál archivu ČT, který se dá ve výsledku s tímto natočeným materiálem kreativně doplňovat, ale mohou vznikat progresivnější portréty.

Časosběrná metoda je velmi účinná i ke sledování společenských a politických událostí, protože se stává zrcadlem své doby.

„Aktuální blogy“

Kontrastem k předešlému odstavci je projekt tzv. natáčených blogů, publicistických aktualit, které by měly sloužit jako kritická reflexe současné společnosti. Pořad v délce 25 minut by byl sestaven z reportáží z oblasti kultury, společnosti i komunální politiky a dalších jevů kolem nás. Režiséři by se měli střídát, aby byla zachována různorodost pohledu.

V případě oslovování odborníků bych ráda do tohoto projektu, a nejen do něj, hledala nové osobnosti, kteří se vyjadřují k nastolené problematice. Česká mediální realita lehce ustrnula: mediálním odborníkem na architekturu je Zdeněk Lukeš, mediálním sexuologem je Radim Uzel, Petr Weiss. Toto klišé bych ráda zrušila a hledala nové tváře.

Celkový přístup k jednotlivým projektům i autorům bych ráda pojala velmi otevřeně směrem ven z televize, aktivním hledáním látek, rovným příležitostí pro všechny.

Co se týče periodicity pořadu, smysluplná je týdenní aktuálnost.

Vzorem je pro mě v tomto směru společnost Febio, která v minulosti přinesla mnoho inovativních postupů do publicistiky a dokumentaristiky. A které se podařilo nabídnout široké veřejnosti prostřednictvím pořadu *Oko – pohled na současnost* reflexi aktuálního stavu společnosti.

1. **C, Cílové skupiny**
D, Cílový programový okruh

Výše zmíněné i další případné projekty by měly patřit hlavně aktivní generaci. Nerada bych se tady pouštěla do složitých a v tuto chvíli zbytečných analýz, kde bych vás měla přesvědčovat o ratingu a share jednotlivých projektů. Myslím, že tyto úvahy jsou předčasné. Ráda bych vás ale přesvědčila o tom, že způsob provedení výše zmíněných projektů a aktuálních témat by se měl změnit. Tou změnou by měl být i přístup k látce a její uchopení.

Cílem je přivést k televizním obrazovkám cílové skupiny, které dnes třeba i částečně rezignovaly na pořady České televize a její pojetí aktuální dokumentaristiky a publicistiky.

Výše zmíněné projekty by měly znovu přilákat k televizi diváky, od středoškoláků (15+), až po diváky v důchodovém věku. Zvláště by se mělo jednat o diváky, kteří jsou ve svých životech aktivní, jak ve svém volném čase, tak profesně a občansky. Ti dnes televizi neberou jako hlavní vhodný způsob trávení volného času. Že se jedná o ambiciózní představu? Jistě, ale i dnešní mladší generace (15+ – 35+) by ráda měla své jistoty, ráda slyšela názory, se kterými se může ztotožnit. V tuto chvíli jí není nabídnuta ani diskuze ve vhodné formě.

Věk diváků 35 let vnímám jako pomyslnou hranici generace, jejíž vývoj není poznamenán minulostí před rokem 1989. Na jednu stranu velmi dospělá s nepřeberným množstvím možností, na druhou stranu ztracená v tomto informačním věku. Televize může být cenným společníkem pro toto tříbení názorů.